

Putovanje unatrag, ne i povrat istome

Cjelina je i općenitost. Da, cjelina jest, totalitet, općenitost. E nije. A zašto nije? Nije jer se ne zna što je nešto kad je nepoznato. A što je to nepoznato? Ono što nema nešto nasuprot pa da to neznanje usporedimo s tim. Ako nema ništa pored, nasuprot, onda se ne može odnositi, imati relaciju. Ali uvijek nešto postoji od kad je vijeka i čovjeka. Ex nihilo nihil est. Dakle, iz postojećeg nešto može nastati, nešto drugo od tog postojećeg: barem mogućnost. Iz ničega pak ništa, iz ničega bezodnosnog nastaje cjelina, općost, znanje, znanstvenost.

Na primjer Nirvana (nigdina,) centralna figura budizma, ali i mišljenja afirmiranog danas... je u komparaciji sa postojećim, danim, zatečenim, bivstvjućim, nazočnim i određujućim sebe kao ništa, negira postojeće kao prolazno i nestajuće. No, na postojećem se afirmira. Ništa, supstancija kao trajanje i vječitost, cjelina, čitavost, neprevladana metafizičnost je nužnost u određenju znanja koje se uzdiže nad pojedinačnim, nad njegove vrste kao posebno i okončavši na rodu, općosti. To općenito je pojam kojim se definiralo to što je objektivno i što prihvaća većina. Cjelina je ovdje rasla na pojedinačnim i subjektivnim zapažanjima, osjetilima proizvedenim reakcijama na postojeće tu i ovdje prisutno i iskušano. Na prisućnom i datom pred nama, postojećem egzistirala je eto, indijska, antička i europska znanost do današnjih dana.

Misao je ona koja je u službi određenja postojećeg: ancilla. Kako u znanosti tako je u teologiji, umjetnosti, politici... Općenitost je znak objektivnog i gotovo prihvaćenog od svih. Općenitost kao udaljenost od pojedinačnosti upravo jest kondenzat zasebnih najružnijih i najstrenijih trenutaka, najveselijih i najtužnijih, najblesavijih i najpametnijih, kriminalnih i najpoštenijih radnji. Koncentrat svakodnevnice koju znanje pokušava općenitošću, generalizacijom poboljšati, spoznati, znati. To i svaka knjiga sabire u sebi: te svakodnevne muke, potrebe i prepreke preživljavanja. I nisu kabinetske. Ipak, ne svaka nego RIJETKA knjiga, slika, glazba...

I što je to nepoznato? Cjelina? Pa kako kada smo je odredili putem postojećih i nazočnih stvari i ona je kao takva poznata što je i sadržana je u pojmu kojim se stiglo do oćenitosti baš uzdizanjem na račun manjkave, varljive i prolazne pojedinačnosti. Tako se princip Nirvane održao preko grčko-rimskog, srednjovjekovnog do mišljenja današnjih dana (izuzev Aristotela i Hegela).

Ali, to polazno, otpočinjuće je nepoznato. Jer tek puko, zapostavljeno, zanemareno i odbačeno jest. Šta se u tom jeste još zna? I čemu i kome? To Jest je upravo putem postojećeg. I JA jesam, jer mislim, i jer imam potvrdu sebe da jesam u svojoj tjelesnosti. Čak i prije, eto po tome da jesam. Opa! U tjelesnosti, u postojećem, nazočnom i evidentnom što vidim pred sobom. dodirujem, mirišem...dobivam potvrdu da to jest, da JA jesam. Taj jest, bitak je automatski preko toga prisućan. I jesam, jest, i ja jesmo tu. Sami nismo i ne možemo bez tog drugog što nas potvrđuje, jer sam taj JA i taj jest prazni ako nema nikoga i ničeg pored. Ne odnosimo se bez prisuća drugoga. Očito, nužno je da bi se bivalo, postojalo, nazočnost još nečega u prostoru i vremenu. Nečeg pored. Bivanje traži potvrdu u osjetilnom ili intelektualnom zoru. Ali taj Jest i JA je ne iz sebe i po sebi određen, Stvar jest, JA jesam. Određeni su postojećim stvarima i postojećim pojmovima. Nisu nepoznati. A nisu uopće izdržali to JESTE SAMO PO SEBI, intrigu u sebi...

Pa gdje se krije taj Jest? Lopov! Nema ga. Nije da se krije nego ga i nema. Pa općenit je i neuhvatljiv. Ne može se ni dirati, ni osjetiti. Univerzalan je. Očito univerzalniji od općeg određenog preko pojedinačnih stvari, a kroz vizir mene, tebe, nje, njega...Zašto je općenitiji, bolje reći općenit i cjelovit nasuprot onoj relativnoj, uvjetovanoj općenitosti započetoj od postojećeg i odnoseći se na nešto.

Cjelovitost sama po sebi ne može se svesti na nešto. Nema opozita, ne odnosi se na nikoga i ništa. To Jeste samo po sebi i ne može se odrediti i ništa je. Proces je. Ali, i u tom nerazdvojnomo jedinstvu Bitka i Ništa odredilo se to ništa, ono se pokrenulo, ono nastaje i prestaje, rađa se i umire. Ono tada jest Nešto, nasuprot Ništa i Jeste. Dakle to nešto IMA sebi, ima Jeste i Ništa, IMA rađanje i umiranje. Nije samo, ispunjeno je time što IMA. IMA nerazdvojno jedinstvo i neusporedivu općenitost, jedinstvo neposredno neodređenog Jeste i Ništa. I određenje tog počeka, tog procesa Ništa i Jeste. I proći će ta cjelina i neposredna neodređenost svoj rast da se obistini, ozbilji i oslobodi PRIVIDA i bilo koje uvjetovanosti, razloga i uzroka ne bi li se opravdali učinkom, posljedicom. Prolazeći kroz sva ta uska grla zbilje, boreći se protiv svake uskogrudnosti i ograničenja subjekta, pojedinca misao se baca ushićeno na početnu općenitost i cjelinu koja nije jednaka, jer je vratak i neprepoznatljiva, promišljena je.

Postojeće je JA i jeste, neosporno je MEHANIČKI je. Lakše ih je tako zgrabiti, nego li Nešto koje je proizvedeno iz kretanja Jeste i Ništa.

A di smo sada, konkretno, zbiljski' Pa u PRIVIDU jesmo! Zašto u nekom nestvarnom, prividajućem, možda da-možda ne, varljivom i uvjetovanom svijetu? A Platon i svi ostali do Kanta, dugogodišnjeg Heideggera... se uhvatili te zbilje koja nije sumnjiva, jer se može dokazati evidencijom.

Da, u ratu smo! Cjelina je pocijepana. Svaka je čitavost pocijepana kad je donosi pojedinac, subjekt, Ja, Ti, Ona, On... na osnovici evidencije i neupitnog Jastva. Tom Mojom interpretacijom nikako shvatiti tek tu partikularnost, parcijalnost, a plasiram ih pod opće, cjelovito, pod znanje. A još ako je moć uz mene, vojska i policija idemo u ostvarivanje moje parcijalnosti, a umišljene općenitosti! Ma rat je Čoviće. I neću da je preda mnomo neki uvjet, nešto nasuprot što me sputava. A to što me sputava je sada, i ne samo sada, to drugo, drugi čovjek. Ma nema za nikog drugoga, već samo za mene mjesta tu, i za moju općenitost. A rat je jedan od najnižih stupnjeva čiste misli. Rat je, nakon određivanja kvalitete, tek odnos veličina. Kvantitativni je odnos u kojem sirovo računa na pobjedu i poraz gubitnika. Kako i kakve su posljedice, o tome JA ne misli i nije ga briga. Moje se razumijevanje (NERAZUMIJEVANJE) MORA ostvariti. Ja pobjeđujem. Nema tu martirija. Samo POBJEDA! Ma tko će dati početne cjelovitosti, sada ne ideala i transcendentnog, ne ni utopijskog, ni onog gdje bi se trebalo tek viziju doseći ne bi li se propustio život kao pijesak kroz prste zaigrane dječice (Heraklit).

Nada igra rugby. Gledao sam ih u Sinju početkom listopada 2021. Komentirali smo pravila rugby-ja Zoran (velika hvala treneru Zoranu na strpljenju prilikom brojnih nadopuna i korekcija nakon slušanja mojih laičkih tumačenja pravila te naizgled oštrem i ratobornom muškoj igri) i ja. Al suparništvo je svedeno na psihofizičke potencijale svakog pojedinca. Plemenita je to igra suparnika. I počiva na mudrosti: tko će koga nadmudriti. To je pobjeda čovjeka poradi čovjeka i rasta vlastitih snaga u kojem pobjeđuje i druga strana, jer će pokušati eliminirati svoje slabosti i shvatiti da je zajednica, jedinstvo, općost, totalitet, cjelina, čitavost ono najteže za shvatiti, jer je na početku i na kraju istaknuta cjelovitost. Ipak u nekoj razlici prema Nietzsche-ovom Vječnom vraćanju jednakog i modelu tehnologijskog i tehnološkog proizvođenja svijeta.

Neven Tudić

